కథ

గంతనే-

గాశిన్నమాటకే దొరకోపమొచ్చింది. మొకమంత ఎఱ్ఱంగ జేస్కోని కండ్లల్లనుంచి నిప్కలు గుమ్మరిచ్చిండు. అమ్మని, ఆలిని బండబూతులు తిట్టిండు. గప్పటికి కోపం దీరక శేతులున్న వొంకె కట్టెతోని ఎనుపగోదను గొట్టినట్టు దమ్మొచ్చేదాక గొట్టిండు.

పాపం కొమురడేమన్నడని...?

దొర బస్తీదాక బొయి రమ్మంటే గాపొద్దు పోవన్నడు. కొమురయ్య గామాట కాపురం బట్టి అన్లే. మెడమీన తలకా యున్నోడెవడైనా గప్పుడు గామాటే అంటడు.

గాలివాన

— ఎ.యం. అయోధ్యారెడ్డి

అసలు గాయాళ్ళ ఎట్లున్నది...? మామూలు వానవా అది...? ఒక్కటా... రెండా, మూడు దినాల సంది మొగులుకు శిల్లులు పడ్డట్టు కురుస్తనే ఉన్నది. అది తుపానో... గాలి గుండమో, మరింకే నాశనగాలమోగని మింటికి మంటికి తెంపులేదు.

గా వానకు తోడు ఈదురుగాలి శెవుల్ని మొద్దువార గొడ్తాంది. చలి వొణుకు బుట్టి స్తోంది. గాయాల్ల బుస బుస పొంగుతున్న ఏరుదాటి అవుతలి బస్తీకి పోవుడంటే... ఇంక కాటికి బోవుడే...!

ఏరు సంగతట్లవెట్టి కొమురయ్య ఆలత్ గప్పుడెట్లున్నది...? పెయ్యిలేమన్న సత్తు వున్నాది...? పిడికెడు మెతుకులు కండ్ల జూసి ఎన్ని దినాలైంది...?

గాలివాన జెయ్యంగ గా మూడు దినాలు డొక్క లెండవెట్టుకొని గుడిసెల్నే ఖైదు జేసి నట్టుగున్నడు కొమురయ్య. ఉండి ఉండి యాష్టికొచ్చి గాయాల పొద్దుగూకు జామున గుడిసె ముంగిట్ల కొచ్చి కూసున్నడు.

నీళ్ళల్లనుంచి పైకి లేపిన జల్లెడ తీర్గ గుడిసె అంతట ఉరుస్తంది. గా నీళ్ల కొము రయ్య నెత్తిమీన మాతెం పడ్తన్నయ్.

కొమురయ్యకు నీళ్లమీన కోపమొచ్చింది. వానమీన కోపమొచ్చింది. "థూ... నీయవ్వ...! మాదర్చోత్ వాన. శిగ్గు శరం లేదు దీనికి. మూడొద్దులసందిఖరాం లేకుంట కురుస్తాంది" తిట్టుకుంట మూలకు ముడుస కోని కూసున్నడు.

అతని కండ్లకు సూసేంత దూరం నీళ్ళే కానొస్తన్నయ్. పుట్టి బుద్ధి దెల్సినంక గింత పెద్ద వాన సూడలేదనుకున్నడు.

ఒక్కసారి తలకాయ దిప్పి గుడిసెలకు తొంగి సూశిండు. గుడిసె అవుతలెంత శీదర గున్నదో లోపల మాతెం గట్లనే ఉన్నది-

కొమురయ్య కడుపుల ఏనుగుల మంద ఉరుకుతాంది. ఆకలి కొచ్చెటి బరిసెతోని అతని డొక్కల గుచ్చుతంది.

గుడిసెల శిన్న సప్పుడు మాతెం అయిత లేదు. మనుసులున్నా లేనట్టుగుంది. కుక్కి మంచంల పండుకోని దేవుడెప్పుడు పిలుస్తడాని ఎదురు సూస్తన్న కొమురయ్య ముసలితల్లి ఉండుండి శిన్నంగ ఏందో సణుగుతాంది.

గప్పటిదాక మెతుకుల కోసురం ఏడ్చి... లొల్లివెట్టి పెద్ద పోరగాండ్లిద్దరు కింద నాల మీదనే నిదలబోయిండ్రు. గుడిసెల ఓ మూలంగ మూటిగట్టిన గోనె సంచి తీర్గ పండుకున్నది కొమురయ్య పెండ్లాం రాజవ్వ. గామె బతికున్నదో సచ్చిందో ఎటు సమజా గకుంటున్నది. మనిషి కొద్దిగ మాతెం కదుల్త లేదు.

రాజవ్వ బొచ్చెమీన తలబెట్టి తోలుతిత్తుల్ని నోటితోని పిందుకుంటున్న కడగొట్టుపోరి, పాలెంతకు రాక తల్లి రొమ్మును కసుక్కున కొరికింది. నొశంగాని బాధతోని కీసుమంది రాజవ్వ.

గాకికె కొమురయ్యకుమూలుగుతీర్గ ఖచ్చిం చ్చింది. అతని కండ్లకు గుడిసెలున్నోళ్లందరు సచ్చిన పీనుగుల తీర్గ కనవడ్డరు. సూడలేక తలకాయ దిప్పుకోని అవుతల వానలోకి చూడ వట్టిండు.

అగ్గో... గప్పుడే వాన కొద్దిగ ఎలిశినట్ట యింది. శినుకులు శిన్నంగ శిటపటమన వట్టినై.

ఇషారంగ వానలకే జూస్తున్న కొము రయ్యకు దూరంగ రెండు శెత్తిర్లు తన గుడిసె దిక్కే నొత్తున్నట్టు కండ్లవడ్డది. జెరంత నిదా నించి జూసి అతడు ఇచ్చెంట్రపడ్డడు.

'మనొద్దనే ఎవలో వొస్తన్రు...! గింత గాలివానల నా గుడిసెల కడి కొచ్చేటోళ్లెల్ల వ్వరు...? గీయాల్ల ఏం పని పడ్డదబ్బా...?' అనుకుంట కొమురయ్య లేసి నిలవడ్డడు.

శెత్తిర్లు దగ్గర కొచ్చినయ్. గుడిసె దగ్గరి కొచ్చినంక ముడుసుకోబోయి, సూరుకింద నీళ్ల ఉరుసుడు జూసి ఎనుక ముందాడుకుంట ఆగిపోయినయి.

నొచ్చినోళ్ళెవ్వలో తెలుసుకున్న కొము రయ్య జల్దిన బయపడుకుంట వానలకొచ్చి నిలవడ్డడు. —"ఏంది బాంచెను...! గింత వానల పని గట్టుకో నొచ్చిన్రు..." అనడి గిండు నొణుక్కుంట.

"నీ దగ్గరికే నొచ్చినంరా...! ఏం జేస్త న్నవ్ గుడిసెల గూకోని..."? ఓ శెత్తిరి జెరంత ముందుకు జరిగి దొరతనం నొల్క బోసింది.

"ఇంకేం జేస్త బాంచెను...! గీ వానలేం జేస్త...? ఏమన్న జెయ్యొచ్చేటట్టున్నాది...?"

"ఏం జెయ్యరాదని గుడిసెల్నే పొందుగ కూసుండుడేనా...? గట్లగా గడీలదాకొచ్చి దొరకేమన్న పనివడ్డదని అరుసుకునేది లేద్ రా...?"

ఏం మాట్లాడాల్నో సమజ్ గాక గా మాట లన్న రెండో శెత్తిరిదిక్కు సూడవట్టిండు కొమురయ్య. గా శెత్తిరి ఇన్నవాథం గోరిది. గయినె సర్పంచుదొరతాన గుమాస్తా.

"మాట్లాడవేందిరా...? గట్ల బెల్లం గొట్టిన రాయోలె జూస్తవ్...? నువు గడీలకు మొకం సూపెట్టి ఎన్ని దినాలైంది...?"

"యాడ దొరా... కాల్మొక్త! దినాం నానేనాయే. కొంపల అందరు రోగాల్తోని పండుకున్నరు. పొయ్యిల పిల్లి లెవ్వక మూడు దినాలాయే-"

"నీకు పెయ్యి బల్సిందిరా! గీత నువ్ దొరలెక్క కూసుంటె గాడ సమలెవరు జేత్త

దొర్సాని... అల్లుడూ ఎట్లున్నరో దెల్సుకోని నాకు నార్తందించాలే-"

"బస్తీదాకనా...? గీ పొద్దా దొరా...?" కొమురయ్యకు భయంతోని మాట సరింగ ఇవుతలికి రాలే.

"అవ్ రా... గీ పొద్దే. ఎల్లుండోయి శిన్న దొర్సాని జూసి మంచి శెడ్డ దెల్సుకరాపో. మానేరుకు వరదొచ్చిందట. బస్తీల ఇండ్లల్లకు నీళ్ళొచ్చినయట. నొందుర్లున్న ఇండ్లన్ని మునిగి

కొత్త" అన్నడు బతిమాలుకుంట.

దొర కోపంతోని శివమూగిపోయిండు. ఓ అడుగు ముందటి కేసి శేతులున్న వంకి కట్టెతోని జవకొద్ది గొట్టిండు. గా దెబ్బలన్ని కొమురయ్య ఎనుపగోద తీర్గ బరాయించిండు. నోరుదెర్చి 'అయ్య... అవ్వ' అనే నోపిక మాతెం లేదు.

కొట్టి కొట్టి యాష్టికొచ్చినదొర ఆగిండు. -"కాపురం బట్టినావ్ రా బోసిడికే...? కండ్లు

రమకున్నవ్...? నీ పెండ్లాం మిండెడా...?"

దొర లోపలున్న రాచ్చసుడు నిద్ర లేశిండు. గా కోపానికి ఇంకింత నొణికి పోయిండు కొమురయ్య. "చెమించున్రి దొరా...! దండం బెడ్త... నీ చెప్పులు మోస్త...! పిడికెడు మెతుకులు గతిలేక ఇంటి లాజులు పీనుగుల్లెక్క అయ్యిండ్రు. నాకు మాతెం శాత గాక కాలు చెయ్యి ఆడుత లేదు-"

"సువ్వర్ ముండా కొడుకా!" దొర రంకెలు వెట్టిండు. —"నీల్గుడెక్కువైంది బే నీకు. ఏందో సాలు చెప్తన్నవ్. నీతోని జరూరు పనివడ్డది నడువ్ రా బేవకూఫ్-"

"ఏం పని బాంచెను...?"

"గా బస్తీదాక పోయి రావాలె. మా శిన్న

పోయినయుట. జెప్పిన నడువ్... నా బిడ్డ, నా అల్లుడెట్లున్నరో దెలిస్తే గాని నా మనసు కుదుటపడది-"

"గీ పొద్దు పోలేను దొరా...! అంతట నొరుదనే. శీకటి మాతెం పడ్డది. ఏరు దాటు దు నాతోని అయితాది...?"

"ఏందిరా లంజకొడుక...! కావురం బట్టి నవా...? ఏరు దాటుడు నాతోని అయిదాని నఖరాలు జేస్తున్నవేంది...? ఏరు దాటకుంటె గా ఏట్లెనే పడిసావు. జల్దిన పొయ్యొస్తవా... లేక సంపి పాతరెయ్యమంటవా...?"

కొమురయ్య కండ్లల్లనీళ్లుదిరిగినయ్. దొర దిక్కు దీనంగ జూసిండు-" దొరా! గిప్పుడు పోలేను కాల్మొక్త. ఏరుదాటుడు నాతో గాదు. రేప్పొద్దుగాల పోత. అన్ని సంగతులు దెల్సు

నెత్తికెక్కినయా...? నా మాటకెదురు జెప్ప న్నవ్ లే...! ఏవలనుకుంటన్నవ్ రా ముండ కొడుక మమ్మల్ని...! తెల్లారేపాటికి నీ గుడిసె నేలమట్టం జేయిస్త. నీ పెండ్లాం, పోరగాండ్ల నందర్ని ఏట్లె గలిపేస్త ఏందనుకున్నవో. కుక్కసావు సావాలే బాడుకావ్ నువ్వు...!"

"దొరా... బాంచెను...! నీ కాళ్ల మొక్త...! నీ చెప్పులు మోస్త. గంత పని జెయ్యకున్రి-"

"నడువ్ మరి... బస్తీదాక పోయిరా పో"

"దొరా... బాంచెను"

"తోలుదీస్త... సువ్వర్ కే...! నడువ్" వంటి కట్టె కొనతోని కొమురయ్య డొక్కల పోటు పొడుసుకుంట అన్నడు దొర.

"దొరా..."

"పండ్లిరుగ్గొడుత మారు మాట్లాడ్తే. తెల్లారే పాటికి నా బిడ్డ వార్త నా కందాలె... నడువ్"

గా మాటన్నంక దొర ఎనుకకు మల్లిండు. ఇన్నవాథంకూడా దొర ఎనుకనడువబట్టిండు. సూత్తుండగనే శెత్తిర్లు రెండు మెల్లెంగ దూర మైనయ్.

కొమురయ్య రాతి బొమ్మతీర్గ నిలవడి పోయిండు.

సుట్టూత శీకటి. నీళ్ల సప్పుడు తప్ప ఇంకోటి ఇనిపిస్తలేదు. కొమురయ్య నడు స్తుండు. అడుగు దీసి అడుగెయ్యాలంటె ఒక్కొక్క కొండెక్కుతున్నట్టుగుంది.

అయినా అతడు నడుస్తనే ఉన్నడు. కాళ్ల తోని నీళ్లను శీరుకుంటనడుస్తుండు. పర్కారు ముల్లు తీర్గ గుచ్చుతుంది చలి. అడ్డుకొచ్చేల మాంకాలమ్మ గుడికాడ ఏరుదాటే ధయిర్యం జెయ్యలేక పోయిండు కొమురయ్య. గట్లనే దయ్యం నీడ తీర్గ కదులుకుంట సుట్టు దిరిగి, అయిదు మైళ్లు నడిసి వంతెనమీది కొచ్చిండు.

గా శీకట్ల వొంతెన సదని లేని నాయకుని తీర్గ డీలవడ్డట్టున్నది. నీళ్ల వంతెనమించి పొర్లి పొర్లి ఉరుకుతున్నయ్ దూరంగా ఇన్పిచ్చి ఇన్పిచ్చనట్టు ఏదో హోరు సప్పుడు కొము రయ్య శెవుల్ని తాకుతుంది.

కొమురయ్య బలిమీటిక అడుగులేస్తుండు. ఉన్నట్టుగుండి హోరు పెద్దగైంది. నీళ్ల సప్పుడు కొమురయ్య శెవుల్ని కమ్ముకున్నది.

కొమురయ్య తలదిప్పి జూసిండు... గంతనే-

అతని కండ్లు రెప్పలు గొట్టుడు మర్చి పోయినయ్. గుండెను మంచుల ముంచినట్ట యింది. ఎదురుంగ అది ఏరో... సముద్రమో జెరసేపు సమజ గాలే. గా జెరంతట్లనే పిట్ట గూడు తీర్గ కూలిపోయింది వొంతెన.

** *** **

తెల్లారింది.

కొమురయ్య జాడలేదు. ఇంటి దివాన్ కాండ్ల దొర శిందులు దొక్కినట్టు అటిటు దిరిగిండు. గాయిసెకు మనుసుమనుసుల లేదు. బిడ్డ సంగతేమైందోనన్న ఆరాటం కొము రయ్య మీన కోపాన్ని రెండింతలు చేసింది. - "కొమురడింక రాలేదేంది? గాడ్దికొడుకు... గంతగనం జెప్పినా పని ఇచ్చుకున్నట్టులేదు. గా బాడుకావ్ కాపురం ఎట్ల దియ్యాల్నో గట్లనే దీస్త. లంజకొడుకు ఇల్లు పీనుగుల పెంట గావాలె-" పండ్లు పట పట కొరి కిండు.

గప్పుడు దొర దిమాకీల కొమురయ్య, కొమురయ్య కుటుంబం దరేవు తన కోపానికి ఎట్ల కలి బాడిదైతరో కనవడింది తప్ప ఊరికి దూరంగ తుమ్మతుప్పల్ల పీనుగై శిక్కున్న కొమురయ్య కన్పియ్యాలే.

మనం పరిశోధనలయుగంలో జీవిస్తున్నాం. అవిచ్ఛిన్నంగా సాగుతున్న రసాయనిక పరిశోధ నలు, నూతన ఆవిష్కరణలు ఒక వేపూ మానవజాతికి మహోపకారంచేస్తూనే మరొక వైపు ప్రాణాంతకాలుగా పరిణమిస్తున్నాయి. ప్రతి రోజూ సగటున లక్ష రసాయనాలు వివిధ రూపాలలో మనపై తమ ప్రభావాన్ని చూపి స్తున్నాయి. మనం తినే ఆహారం, పీల్చేగాలి, ధరించే దుస్తులు, సంచరించే స్థలాలూ వీట న్నిటా కొత్త కొత్త రసాయనాలు నిండి ఉన్నాయి. వీటిలో అధిక శాతం హానికలిగించే వేనని విజ్ఞులు చెబుతున్నారు. సిగరెట్ పొగ లోని రసాయనాలు, ఆస్‌బెస్టాస్, క్రిమి సంహా రక మందులు మొదలైన వాటివలన రకరకాల దుష్పరిణామాలు సంభవిస్తున్నాయి. మరి కొన్ని రసాయన పదార్థాలు, పరిశ్రమల నుండి వెలువడే వ్యర్థ పదార్థాలు, అణుధార్మిక శక్తి అణుధూళి మున్నగు వాటివలన ఒంట్లో వ్యాధి నిరోధక శక్తి హరించుకుపోయే ప్రమా దం ఉంది. వీటిని 'ఇమ్యూనోటాక్సిన్స్' అంటారు. వాతావరణంలో తెరలు తెరలుగా అలముకునే ఇమ్యూనోటాక్సిన్స్ మనలోని వ్యాధి నిరోధక శక్తిని దశల వారీగా హరింప జేస్తాయి. బలహీనమైన శారీరక వ్యవస్థపై రోగాలు పెత్తనం చెలాయిస్తాయి. రోగాణువు లతో పోరాడే శక్తి సన్నగిల్లినప్పుడు, వయసు పైబడిన కొలదీ కేన్సర్ వంటి రోగాలు తమ స్థావరాల్ని బలపరుచు కుంటాయి. పెద్దల సంగతి అటుంచితే, అప్పుడప్పుడే వ్యాధి నిరో ధకశక్తిని కూడగట్టుకునే ప్రయత్నంలో ఉన్న పసి వారి దేహాలపై ఇమ్యూనోటాక్సిన్‌ల ప్రభావం ఎంత బలీయమైనదో వేరే చెప్పనవ సరం లేదు.

రసాయనాలతో ప్రయోగాలు నిర్వహించే వారు, ఉత్పత్తులు చేసే వారు తిలాదానం తలో పిడికెడు అన్నట్లు వ్యవహరిస్తున్నారు. అధిక మోతాదున రసాయనాలు అల్ప వ్యవ ధిలో సాగించే వినాశనాన్ని గురించే వారు ఆలోచిస్తున్నారు తప్ప, అల్ప మోతాదులో దీర్ఘ కాలవ్యవధిన అవి మానవాళికి ఎంత హాని కలిగిస్తాయో తలపోయుటం లేదు. మనుషుల ఆయుర్దాయాన్ని హరింపజేసి, అర్భకులుగా తయారుచేసే పారిశ్రామిక ప్రగతి ప్రపంచాన్ని ఏ దిశగా నడిపిస్తోందో అర్థం చేసుకోవచ్చు.

శాస్త్రజ్ఞుల్లారా ఆలోచించండి

చీటికీ మాటికీ మందుల్ని వేసుకునే అల వాటు మంచిది కాదని, ఒంట్లో సహజంగా ఉండే రోగ నిరోధక శక్తి సన్నగిల్లిపోయే ప్రమా దం ఉందని, అమెరికాకు చెందిన నేషనల్ ఇన్‌స్టిట్యూట్ ఫర్ ఎన్విరాన్‌మెంటల్ హెల్త్ సైన్సెస్‌లో టాక్సికాలజిస్టుగా ఉన్న గేరీ రోసెన్‌థాల్ హెచ్చరిస్తున్నారు. సైక్లోస్పోరిన్ వంటి మందుల వాడకం వలన ఉత్పన్నమయ్యే పరిణామాల గురించి గేరే రోసెన్ థాల్ వివ రించారు. ప్రధానంగా టాక్సిన్‌లు వివిధ రూపాల్లో ఎంతో హాని కలుగజేస్తున్నాయి. 1971లో సెయింట్ లూయిస్‌లో రోడ్డును వేసినప్పుడు, ధూళిని అణచి ఉంచడానికి ఒక తైల పదార్థాన్ని వినియోగించారు. అందులో పొరబాటున డియాక్సిన్ అనే విషపూరిత మైన రసాయనం కలిసిపోయింది. యుద్ధాలలో శత్రు శిబిరాల్ని భస్మీపటలం చేయడానికి ఉపయోగించే డియాక్సిన్, రోడ్డుపైన జల్లిన తైల పదార్థంలో దొంగచాటుగా ప్రవేశించి, దుష్పరిణామాలకు దారితీసింది. అదే విధంగా 1973లో మిచిగన్‌లో మరో దురంతం జరి గింది. అగ్నిమాపక సాధనాలలో ఉపయో గించే ఒక రసాయనం, పొరబాటున పశువుల మేతలో కలిసిపోయింది. పొరబాటుగ్రహించిన తరువాత ఆ మేతను ఆరగించిన పదిహేను మిలియన్ల పశువులను నిర్దాక్షిణ్యంగా సంహా రించవలసి వచ్చింది. ఈ విషయం తెలియక కొందరు ఆ పశువుల మాంసాన్ని భుజించి తీవ్రమైన అస్వస్థతకు లోనయ్యారు. 1976 లో ఇటలీలో ఒక క్రిమిసంహారక మందుల్ని తయారుచేసే కర్మాగారం నుండి వెలువడిన డియాక్సిన్ మేఘాల్లా అలముకుని పరిసరా లను కలుషితం చేసింది.

ఇటీవల ఇమ్యూనోటాక్సికోలజీ నిపు ణులు మానవాళికి హాని కలిగించి, వ్యాధి నిరోధక శక్తిని హరింపజేసే రెండు డజన్ల రసాయనాలను గుర్తించారు. వీటిలో సల్ఫర్ డయాక్సైడ్, విద్యుత్ కేంద్రాల నుండి వెలు వడే నైట్రోజన్ డయాక్సైడ్, సీసం, పాద రసం మొదలైనవి ఉన్నాయి. మనిషి ఆయు ర్దాయం, అతనిలో ఉన్న రోగ నిరోధక శక్తి మీదే ఆధారపడి ఉన్నదన్న విషయాన్ని సామా న్యులు సైతం అంగీకరిస్తారు. అటువంటి శక్తిని హరించివేసే రసాయనాలు మానవాళిని అల్పాయుష్కులుగా, అర్భకులుగా మిగిల్చి పోయే ప్రమాదం ఉంది. ఆ ప్రమాదం నుండి బయటపడే మార్గాన్ని శాస్త్రవేత్తలే కనుగొనాలి.

-వసుధ